

ARNHEMSEHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal wekelijks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is 15 in de drie maanden.

DONDERDAG 26 FEBRUARI.

De prijs der Advertentie van een tot vijf regels, f 1.00, en voor zes regels daarboven 20. Centen, behalve 35 centen per regel voor elke plaatsing.

De repressailles tegen België.

Soortgelijke tijd doet de minister van financiën veel moeite, om aan het publiek te toonen, »dat hij niet zoo geheel onervaren is in de beginselen der staats-huishoudkunde als sommigen wel schijnen te hebben voorondersteld.» Eene nieuwe proef leverde hij in zijne memorie van toelichting op het wets-ontwerp betrekkelijk repressailles tegen België. Hij beroept zich daar op »voornamelijk staats-huishoudkundige» warme voorstanders van »algemeene handelsvrijheid, die het beginsel (!) van retorsie hebben toegevoerd.» Alleen »uit een zuiver theoretisch oogpunt,» luidt het verder in die memorie, »zijn er dikwijls bedenkingen tegen dit beginsel (!) aangevoerd, welke eene betrekkelijke waarde hebben.»

De minister, welke er zoo zeer op gesteld is om de volkeren te toonen, »dat hij toch nog niet zoo geheel onervaren is in de beginselen der staats-huishoudkunde als sommigen schijnen te hebben voorondersteld,» had die het best getoond, wanneer hij de verdedigers der retorsie maatregelen wederlegd had. Na bewijst hij tegen zich zelyen. Maar zoo hij meende, dat er noodzakelijkheid tot het aanwenden van zulk een niterst hulpmiddel bestaan kon, waardoor de eigene ingezetenen even veel, ja dikwijls meer, lijden dan de vreemde volken, tegen welke men het beeft, hij zou zijne ervarenheid in de staats-huishoudkunde beter bewezen hebben, wanneer hij de gronden had niet gelegd, welke voor die noodzakelijkheid pleiten, en de ongegrondheid van hetgeen daartegen wordt aangevoerd, dan wanneer hij eenvoudig aan de redenen der tegenstanders slechts eene »betrekkelijke waarde» toekent en deze voor enkel »theorie» verklaart, »wat in den mond des ministers »alsche» theorie (want anders hebben zijne woorden geene veroordeeling in) »betreffende» hetgeen.

De ministers der staats-huishoudkunde duiden in sommige gevallen het nemen van repressailles: maar men vergeete nimmer, dat zij het slechts »doen, in het algemeen afkeuren. Het eenige geval, waarin zij die maatregelen meenen te kunnen toelaten, is, wanneer men stel- te weet dat men daardoor de natie, tegen welke men van die repressailles ge-

bruik maakt, tot intrekking harer beperkingen brengen kan. Zoo lang de minister dat niet heeft, »dat wij in zulk een geval verklaaren, dat België ons zoo veel strekt noodig heeft, dat het onze goeder-tierenheid zal moeten inroepen, helpt het gezag dier »voornamelijk staats-huishoudkundigen» Zijner Excellentie weinig. Dat het nemen van dit bewijs moeilijk zou vallen, kunnen wij daaruit het best opmaken, dat de storing onzer handelsbetrekkingen reeds bijna twee maanden geduurd heeft, zonder dat wij ontdekken kunnen, het beoogde doel veel naderbij te zijn gekomen.

Wel verre dat de bezwaren, tegen het nemen van repressailles aangevoerd, slechts »betrekkelijke waarde» hebben, schijnen de »voornamelijk staats-huishoudkundigen,» welke de minister in zijn voordeel oproept, niet van inconsequentie vrij te pleiten. De redenen toch, welke tegen ver- bod- of beschermingsstelsel pleiten, gelden ook tegen het nemen van repressailles. Zij, die ze aanraden, gelijken aan die staats-huishoudkundigen, die in sommige streken, vooral van Duitschland, in de laatste jaren grooten opgang gemaakt hebben, en die zeggen, overtuigd, te zijn van het nut van eenen vrijen handel, maar echter het bescherming- of verbodstelsel met kracht gehandhaafd willen hebben, zoo- lang er natien zijn, hij welke die in stand gehouden worden.

In de laatste jaren is men anders gaan inzien, dat het verkeerd is om zóo lang met het invoeren van den vrijen handel te wachten, totdat andere staten zich daartoe mede geneigd verklaren. Engeland gaf in de laatste jaren daarvan een navolgenswaardig voorbeeld. Men wil zich niet langer berooven van de voordeelen van den vrijen handel, dewijl een ander volk verblind genoeg is, om die voordeelen niet in te zien. Bij repressailles daartegen, handelt men nog dwazer: wij weten geen beter woord; men stoort de bestaande betrekkingen, geeft daardoor aan de maatschappij eenen altijd nadeeligen, soms gevaarlijken, schok; men gaat achteruit en, ten einde eene andere natie terug te brengen van bepalingen, aan onzer nijverheid nadeelig, brengen wij onze eigene nijverheid den zwaarsten slag toe, door haar het laatste gedeelte van het vertier op dat land te ontnemen. Men wil den huyman, die

uit onverstand zijn »ongewillig» is, daarvan terugbrengen »dat ook de onze te doen.

De repressailles zullen altijd hare verdedigers vinden; zoo is het ook nu met die tegen België. Allerlei redenen werken daartoe mede. Bij vele bekrompene zielen is de vete tegen de »oproerige Belgen» nog niet verdwenen: zij zullen elke daad toejuichen, welke aan onze »voornamelijk landgenooten nadeelig zal kunnen zijn; de onverstandigen letten er niet op, dat op de wereld alles verbonden is en dat het den eenen niet kwalijk kan gaan zonder dat ook de ander erschade door lijdt; zij bedenken niet, dat elke vermindering van uitvoer uit België eenen uitweg verstoort, langs welchen onze producten anders hun vertier hadden; dat elk belasting tegen den invoer in België schatten ongebruikt laat liggen, van welke wij anders de vruchten zouden genoten hebben.

Er zijn enkele takken van nijverheid, welke met blijdschap het nemen van repressailles hebben gezien: het waren die, welke, met gelijke takken in België niet kunnende concurreren, op onzen bodem slechts een kunstmatig leven hebben, alleen door verbod- of beschermingsstelsel gedekt hier kunnen bestaan. De repressailles geven hun tijdelijk meer of min eene soort van monopolie. Zouden zij dan niet juichen en er de voortdaring van wenschen? Maar waar men het nut der vrijheid van den handel erkent, tot men op hunne partijdige toejuiching niet, want hare porzaak is bij de repressailles dezelfde, die hen de stem tegen handelsvrijheid doet verheffen. Maar onze tijd wil geene monopolien meer; het belang van enkelen behoort aan dat van allen ondergeschikt te wezen.

België en Holland beweren ieder voor zich gelijk te hebben: het is inderdaad hier de pot, welke den ketel verwijft, dat hij zwart is. Beide hebben dwaas gehandeld door hunne maatregelen van repressaille. De verstandigste zal hij wezen, die deze het eerst opheft. Het kwaad, dat, intusschen, geschied zal zijn, blijft onherstelbaar en daarvan zijn onze ministers, als die den strijd geopend hebben, de oorzaken. En onder dat kwaad rekenen wij niet het minste de bitterheid, welke dit weder tusschen de leden van twee natien, elkander zoo noodig, heeft doen ontstaan. Het tractaat moege gesloten wor-

den; de zaak zal niet zoo spoedig uit het geheugen gaan.

Mogten de Staten-Generaal begrijpen, dat het nimmer eene goede staatkunde wezen kan, dwaasheden met dwaasheden te vergelden en dat, wil België door maatregelen van verbod of bescherming zijne welvaart benadeelen, dit gene reden voor ons is om dit ook de onze te doen. In plaats van de wegen voor onze nijverheid te sluiten, behoort men die ruimer en breder te maken.

Buitenlandsche berigten.

ENGELAND.

Londen, 21 febr. Een der dagbladen zegt, dat te Woolwich ruim driehonderd stukken geschut, en talrijke andere oorlogsbehoefden, in gereedheid worden gebracht, ten einde daarmede, in geval van nood, stoombooten, en andere vaartuigen te wapenen, welke op de kusten en stroomen van Canada, en op de zeeën, tusschen de Engelsche koloniën en de Vereenigde Staten gelegen, post zouden vallen.

Hier te lande tracht men van de Nederlandsch-Indische regering concessie en van het publiek deelneming te verkrijgen, tot het aanleggen van eenen grooten Nederlandsch-Indischen spoorweg, op het eiland Java, die in drie takken zou verdeeld worden, de eerste van Batavia naar Buitenzorg, de tweede van Batavia naar Anjer en Straat Sunda, en de derde van Samarang naar Solo en Yoyukerta, gezamenlijk ongeveer 200 mijlen wegs vormende. Later dacht men ook eenen tak van Samarang naar Soerabaya aan te leggen. Het kapitaal zou uit drie millioen ponden sterling bestaan, à tien pond per aandeel. Daar het eiland Java een der vruchtbaarste oorden van Indië is, eene bevolking van ongeveer zeven millioen zielen telt, jaarlijks tusschen de vier en vijf millioen ponden sterling, voornamelijk aan koffij, suiker, rijst, indigo en peper, uitvoert, welke handelsartikelen in verbasend groote hoeveelheden uit de plantadjen in het binnenland naar Batavia en Samarang overgebracht worden, en geene van de bovenvermelde linien eenige technische moeilijkheid oplevert, stelt men zich van dese onderneming de meest gewenschte gevolgen voor.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 febr. In de zitting van de Kamer der gedeputeerden heeft, bij de behandeling eener wet over het octrooi op het zee, de heer Berryer, tot schrik zijner ambgenooten, het volgende omtrent de ellende der lagere klassen medegedeeld. Ten einde aan te toonen dat men de prijzen van het vleesch zoo laag mogelijk behoort te doen dalen, verhaalde hij, hoe een gehouden onderzoek hem had doen zien, dat van de 27,000 menschen, welke jaarlijks te Parijs sterven, er 11,000 in de hospitaal hun jammerlijk leven eindigen; van de overige 16,000 worden er 7,000 als armen ten koste der stad begraven, zoodat er van 27,000 overledenen 18,000 volkomen behoeftigen zijn. Een lide staat het nu, laat hij er op volgen, met de vording der bevolking van Parijs, waar zoovele behoeftigen zijn? Die bevolking is sedert 1789 een derde vermeerderd op ochter, wordt er niet meer vleesch gebruikt dan toen. Toen Parijs 600,000 inwoners telde, gebruikte men er dagelijks 52,000 ponden vleesch; nu, met de bevolking van 900,000 zielen worden er 58 millioen kilogrammen gebruikt; wat slechts weinig de oude hoeveelheid te boven gaat, toen, evenwel, de bevolking een derde minder was. Wat is hiervan de oorzaak? De duurte van het vleesch. (Dit bij een oogen op het gemidd. en geslagt denkt men te weinig op de wipren druk, welke die belastingen op de geringere klassen leggen.)

Parijs, 22 febr. Gisteren is een officier van den garnizoen stad, van Algiers komende, aan het minister van oorlog afgetapt.

Het veldtog, het 12de vergheden de heeren Gault, Guffe en de minister van oorlog op de Tailien in het kabinet des konings. De hertogen van Nemours en van Aumale, wonden deze vergadering bij. Men gelooft, dat het vertrek van koninkrijke naar Algiers zeer spoedig zal plaats hebben.

Aan het einde der zitting van gisteren is het voorstel, tot het weder in beraadslaging nemen van het wets ontwerp over het openbaar onderwijs, verworpen met 211 tegen 144 stemmen.

Er is bepaald, dat de ontwikkeling van het voorstel van den heer de Casparin, nopens de wijze van bevordering in de openbare ambten, den 28sten februari zal plaats hebben.

Onderscheiden commissiën van de kamer hebben hare presidenten en secretarissen benoemd.

Die voor het budget heeft eenige wijzigingen gebragt, in hare vroeger genomen besluiten, ten aanzien van de appointementen van ambtenaren bij den staatsraad en van leden van de regtbanken.

De heer *Blin de Bourdon* is het eenige lid der kamer, die zich heeft doen inschrijven, om te spreken in de discussie der geheime fondsen.

Men schrijft van Dellys, den 12den februari, aan den akhbar:

Naar hetgeen wij hier van de inlanders vernemen, zijn de verliezen van *Ab-el Kader*, in de overrompeling van den 7den, veel aanzienlijker geweest dan generaal *Gentil* zelf meende, daar deze in den oogenblik van het zamentreffen de berigten niet kon hebben, die naderhand aangekomen zijn.

De Kabijlen bevestigen voortdurend, dat *Ben Salem* volgens sommigen, zijn zoon, volgens anderen in het gevecht doodelijk is gewond.

De vorige hertog van *Modena* had altijd standvastig geweigerd, om het tegenwoordige Fransche gouvernement te erkennen. Thans zijn er onderhandelingen aangeknoopt met den nieuwen hertog en men twijfelt niet, of deze erkenning zal spoedig plaats hebben. Het is op raad van vorst *Mellernich*, dat men thans zal toegeven.

Binnenlandsche berigten.

s Gravenhage, 22 febr. De kamerheer-ceremoniemeester maakt bekend, dat het hof heden den lichten rouw heeft aangenomen wegens het overlijden van Zijne Koninklijke Hoogheid den aartshertog *Frans IV*, hertog van *Modena*; zullende deze rouwbladigen met den eersten maart aanstaande.

De kamerheer-ceremoniemeester, Graaf van *Limburg Stirum Noordwijk*.

s Gravenhage, 23 febr. Door de centrale afdeeling is opgemaakt het voorloopig verslag nopens het ontwerp, houdende eene bijdrage aan de maatschappij van weldadigheid.

Ook heeft de centrale afdeeling nog opgemaakt haar voorloopig verslag betrekkelijk het ontwerp van wet nopens de burgerlijke pensioenen.

In alle afdeelingen is de vraag behandeld: of in het algemeen op den staat de verplichting rust, om, onder zekere bepalingen, te voorzien in het pensioen van aftredende ambtenaren?

Enkele leden hebben de opmerking gemaakt, dat de regering zich, met betrekking tot de beantwoording dier vraag, niet altijd schoon gelijk te blijven. Zij hebben, ten betooge daarvan, gewezen op de memorie van toelichting bij dit ontwerp gevoegd, en gemeend, dat, terwijl op bl. 1 van dat stuk het bestaan van zoodanige verplichting worden erkend, daarentegen op bl. 3 die verplichting werd gezegd voor verschillende beschouwing vatbaar te wezen.

Een tweede punt, dat mede in alle afdeelingen is ter sprake geweest, was de vraag, of niet bij dit zelfde ontwerp, of althans gelijktijdig met hetzelfde, ook de regeling der militaire en kerkelijke pensioenen had behooren te zijn voorgedragen.

Wat betreft de militaire pensioenen, zoo heeft men zich herinnerd, dat reeds

de zitting van 1841—1842, bij de beantwoording der aanmerkingen, vervat in de processen-verbaal der afdeelingen, wegens het gewijzigd nieuw ontwerp van wet op de burgerlijke pensioenen, de regering zich met zoo vele woorden bereid had verklaard, om, nadat het aanhangig ontwerp zou aangenomen zijn, in de eerstvolgende zitting van de Staten-Generaal een ontwerp van wet tot regeling van het bedrag der militaire pensioenen aan te bieden, alsmede, dat, bij de openbare discussiën over hetzelfde ontwerp, door den toenmaligen minister van financiën de meest plegtige en stellige belofte daartoe was afgelegd. (Zie *Staats-Courant* van 23 juni 1842, no 146.) Die stellige belofte was daarbij, wel is waar, verbonden aan de voorwaarde van aanneming van het

toen aanhangig ontwerp, maar zoo veel bleek dan toch uit die belofte, dat, ook naar het oordeel der regering, de grondwet geen bezwaar tegen het regelen der militaire pensioenen bij de wet opleverde, almede dat de zaak welligt moeilijk, maar toch geenszins onmogelijk was.

Veel minder eenstemmigheid bestond bij de leden omtrent de kerkelijke pensioenen. Het getal uitgezonden, die er bepaaldelijk op aandrongen, dat ook deze bij de wet zouden worden geregeld, was betrekkelijk gering. Zelfs hebben sommigen kunnen wensch te kennen gegeven, dat dit in onderscheidene opzichten zoo netelig onderwerp, niet tot een ontwerp van wettelijke regeling mogt worden gemaakt; en verklaarden genoege te kunnen nemen met hetgeen ten dezen opzichte door de regering in hare memorie van beantwoording, betreffende het in de zitting van 1841—1842 ingediende ontwerp van wet op de burgerlijke pensioenen was gezegd.

In vier afdeelingen is voorts de aandacht gevallen op de wachtgelden, die ook hier en daar in het ontwerp met name worden genoemd. Eene dier vier afdeelingen bepaalde zich bij den wensch, dat van de wachtgelden in het ontwerp geene melding mogt worden gemaakt, ten einde zelfs de aanleiding weg te nemen tot het beweren, dat de wetgevende magt het verkiezen van wachtgelden onbepaald zoude hebben goedgekeurd. In de drie overige afdeelingen is men verder gegaan, en hebben 22 leden bepaaldelijk verlangd, dat ook de wachtgelden bij de wet mogten worden geregeld en aangewezen de gevallen waarin het bedrag waar toe, en de tijd gedurende welke wachtgelden zouden kunnen worden verleend.

De voordragt der regering, om de bijdragen der toekomstige ambtenaren te verzamelen in een afzonderlijk fonds, onder den naam van *Pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren*, heeft mede een ontwerp van nauwgezette overweging in alle afdeelingen uitgemaakt. Men heeft zich de vraag voorgespannen, of het verklaard ware zoodanig afzonderlijk fonds, volgens de voordragt der regering, in te stellen, dan wel de bijdragen der ambtenaren, zoodanig af te rekenen als doorloopende kortingen, jaarlijks op de staatsbegroting onder de inkomen op te nemen. De groote meerderheid der leden heeft zich voor het laatste verklaard.

Voorts wordt hier nog opgemerkt, dat eenige weinige leden in overweging hebben willen, gaten, om het ontwerp in verschillende voordragten te splitsen, ten einde voor te kunnen, dat ook niet die gedeelten worden verworpen, die anders welligt, buiten verband met de overige, worden worden aangenomen. Het is mede opgemerkt, dat de mogelijkheid, die zij ondervonden, om zich behoudelijk op de hoogte van het ontwerp te plaatsen. De besluiten van 2 augustus 1815 en van 19 mei 1822, no. 103, waren in het algemeen genomen vanden en de oorspronkelijke *burgerlijke verordeningen*, waartoe later het algemeen pensioenfonds voor de ambtenaren tot de rijks-ontvangsten was ontstaan, werden in de memorie van toelichting slechts met dezen algemeenen naam genoemd.

s Gravenhage, 24 febr. Heden heeft de Hooge Raad, kamer van strafzaken, uitspraak gedaan in de zaak van *F. D. G. P. van den Steen als Waardmeester*. Dree was, bij arrest van het provinciaal hof in Utrecht, van 30 december j., ontslagen van alle regtervervolging en in vrijheid gelaten, omdat de bewezen feiten, betrekkelijk overgehouden te wegevecht, niet in de termen oover strafwet konden vallen. Van dit arrest is de procedure gesticht, en het hof gekomen in cassatie. Overeenkomstig de vroeger aangenomen jurisprudentie door den Hoogen Raad, en overeenkomstig de conclusiën van het openbaar ministerie bij het college, heeft de zaak, bij arrest van heden, het gewone recht van verlooping aan het ministerie van justitie en des koninkrijks, en het hof van cassatie, die eenige maanden geleden van meer dan 20 dagen heeft veroorzaakt en denevel te dier sake veroordeeld tot (aanzien er later andere omstandigheden aanwezig waren) eene oorechtelijke gevangenis van een jaar.

De Hoogen Raad heeft, in de zaak van *W. J. van der Meer*, overzagen, dat de *Wet op de burgerlijke pensioenen* in Frankrijk bestaande, is afgeschaffd in het *Code Penal*, later tot stand gekomen, eene afzonderlijke bepaling, welke het dual bedroeg; dat men niet mag vergeten, dat de wetgever doodslag of verwoording, en straf heeft willen laten, dat ook uit de jurisprudentie der wetgever de stellige bedoeling van den wetgever blijkt, dat de algemeene regelen der wet, die de gevolgen van het dual moeten worden, niet in dat, echter, verachtende omstandigheden ook daar in aanmerking kunnen komen; dat, zoodanig te denken kan gaten, dat de gerequisieten worden ingevuld, en dat de vastgestelde voorwaarden de kenmerkende strekking hadden, om ernstige gevolgen en degenen te voorkomen, en.

Het dagblad van *Weser* berigt, dat er in Japan een *Weser* land van uit, dat naar Nederland is gekomen, aan hoord, hebbende de geschenken, die de keizer van Japan aan den koning der Nederlanden aanbiedt. Deze geschenken gaan toegeeld met een eigenhandig schrijven van den keizer. *Rotterdam, 22 febr.* Gisteren is alhier een vergadering gehouden der leden van de *Tacht*, die

door Z. K. H. prins Hendrik gepresideerd en met de tegenwoordigheid van HH. KK. HH. de prinsen van Oranje en Alexander vereerd werd. In die vergadering is tot vice-president der vereeniging benoemd de heer P. H. Tromp, wethouder dezer stad, en zijn als leden aangenomen HH. Exc. de ministers van oorlog en van roomsch katholieke eeredienst. Men verneemt echter, dat twee leden hun ontslag hebben genomen en dat de oorszaak daarvan is gelegen in onverschillen, welke eerst in die vergadering en later ook bij het diner hebben plaats gehad. Zoo wil men, dat prins Hendrik zou gezegd hebben, dat ieder, die eenen fatsoenlijken stand in de maatschappij bekleedt, van welken rang hij wezen moge, lid van de Yacht-Club kon worden. De Hr. . . zou zich hiermede niet hebben kunnen vereenigen en beweerd hebben, dat in eene stad als Rotterdam, waar een ieder koopman is geen onderscheid van rangen te pas kwam. De prins moest hierop geantwoord hebben dat er, zijn insiens, wel degelijk, ook in den handelstand, rangen bestonden en in dit gevoelen door de heeren . . . zijn ondersteund geworden. Ook over het oostuum, dat door de leden zal worden gedragen, moest men het niet eens zijn geworden. Men verhaalt, dat het op het diner nog onstemmiger is toegegaan en dat een toast, door den heer . . . op de goede harmonie onder de leden ingezet, eene geheel verkeerde uitwerking heeft gehad, daar zij daar eene uitdaging tusschen dien heer en den heer . . . gevolgd is. Nadat de prins ten 10 1/2 ure naar 's Hage waren teruggekeerd, heeft een groot deel der vergaderden zich naar Amicitia begeven, en aldaar tot laat in den nacht vertoefd.

Groningen, 23 febr. De afdeling Groningen der maatschappij tot zedelijke verbetering der gevangenen heeft voorgesteld, door kolonisatie jeugdige ontslagenen tot nuttige leden der burgermaatschappij te vormen, of op eenige andere wijze voor hun toekomstig lot te zorgen. Op de eerstvolgende algemeene vergadering te Amsterdam zal dit voorstel behandeld worden.

De geschiedenissen tusschen den minister van financiën en de kamer schijnen gelukkig niet in bloed, maar ook niet in rook, te schijnen in woorden en champagneschuim te zijn opgelost. Die denkt, 't is iets nieuws, vergeet of wist niet, dat het is in aloud Germaanschen zin: »De reconciliandis invicem inimicis» — »paraque in convivis consultant. Tac Germ.

Het zijn twee merkwaardige dagen geweest in de geschiedenis van de parlementaire vergaderingen en het ministerie des heeren van Hall.

Arnhem, 26 febr. Van eene geachte zijde uit Leiden worden wij verzocht, eene onnaauwkeurigheid te herstellen, welke in ons bericht, voorkomende in de *Arnhemse Courant* van 24 dezer, betrekkelijk de benoeming van den *mr. Grahay van Gorkum*, tot regterplaatsvervanger te Leiden, is ingeslopen. De bedoelde voordragt bevatte niet den naam van *mr. Huyser*, en de heer Huyser was niet *petitionaris* ter gunste eener grondwetsherziening, oenmin als hij schryver is. De voordragt bestond uit de heeren *mr. N. Oltius*, *J. E. Gaudsmit* en *Obreen* alle drie *petitionarissen*.

Rechtspraak.

Provinciaal gerechtshof van Gelderland.

Zitting van den 24 februari 1846.
Heden werd voor het provinciaal gerechtshof terecht zitting gehouden, beschuldigd van laster, door middel van het *schiedboek* van *Oranje*, geplaatst tegen *Z. K. H. prins Hendrik*, is dienst van *Z. M. den koning*.

Dese zaak was door den Hoogen Raad, bij arrest van 7 januari 1846, na vernietiging van een arrest van het hof van Zuid-Holland, naar dit hof verwezen.

Zes getuigen, waaronder de heer officier van justitie bij de arrondissement-regtbank te Gravenhage, waren door het openbaar ministerie gedaagd, twee door de verdediging.

Na het verhoor van de getuigen, requirerde de advocaat-generaal *mr. J. Nijman*, dat het hof zoude aannemen, dat in casu het misdrijf was verjaard en mitdien het openbaar ministerie niet ontvankelijk verklaard in de ingestelde vervolging.

De verdediger van den beklaagde, *mr. W. K. Duzant*, drong hierop het gevoelen van het openbaar ministerie nog niet aan en beweerde, wat de beschuldiging betreft, dat de beklaagde door de getuigen volkomen was aangetoond. Het niet wazena, maar dat de getuigen de inhoud van de *Gezinsverhaal*, dat *mr. Nijman* anders had gedaan dan op hun stuk al de verantwoordelijkheid daaraan behoorden te dragen.

Het hof heeft hierna de uitspraak bepaald op *aanstaanden dingsdag den 3den maart, des namiddags van twee ure*.

Opgezonden stukken.

Van G. J.

Waarde Zanger!
Verges mij, dat IK u eenige oogenblikken leelig valde niet u een van mijne, zoals G. J. te wel wel-

willend gelieft te nemen, »ragt prettige brieven en diepgrondige redeneringen» ter lezing en overweging mede te deelen. IK heb U ditmaal juist geen »prettigen brief» te schrijven; integendeel, de aanleiding tot dezelve is meer dan onaangenaam. Luister: G. J. weet, dat IK onder meer voortreffelijke wetsontwerpen, gelijk, bij voorbeeld, dat, betreffende de papieren-munt, waarop mijn contresign zal prijken, er ook een aan onze goede Tweede Kamer had voorgesteld, rakende de bezwaarschriften in zake der directe belastingen.

Dit wets-ontwerp, nu een juweeltje van een wetsontwerpje, zou op den 19den februarij, den dag des heiligen *Maximactis*, bediscussieerd, dat is bezourd, betreurd en gekeurd worden, zooals wij dat, onder ons, gewoon zijn te noemen. Welnu, de dag van den heiligen *Goeddoener* brak aan en het onweer brak los. »Het onweer?» vraagt G. J.; ja, zwager-lief, het onweer. Zooals U bekend is, was de grootste spil, om welke dat wets-ontwerpje draaide, deze: dat alle geschillen in zake van belasting in het hoogste ressort zouden beslist worden door ONS en G. J. weet, wat dat te zeggen is. Volgens den »gehaten *Arnhemmer*» (IK moet mij aan dat vuile blad houden, omdat de *Staats Courant* en het *Journal* altijd met de lijzige trekschans reizen.) volgens den gehaten *Arnhemmer*, (IK volg hier opzettelijk de volgorde in dit blad voorkomende, omdat IK nu eens heel ordentlijk wil zijn.) volgens den gehaten *Arnhemmer*, nu, (vergeef mij die tusschenlijnen;) volgens den gehaten *Arnhemmer*, nu, (gij ziet, dat deze brief juist niet van de »prettigsten» is) volgens den gehaten *Arnhemmer*, dan, was de heer *schoonveld* de eerste spreker over dat liefstellige wetsontwerpje. Deze redenaar, nu, die lang niet voor de poes is, als hij begint, begon al dadelijk te draaijen om den grooten spil, om welke mijn wetsontwerpje, dat ben IK, draaide. Hij vond het maar in het geheel niet goed, dat IK-zelf beslissen zou over geschillen in zake van belastingen, welke IK-zelf had doen »produceren», om eens heel ministerieel te spreken: De man vergiste zich hier allerdeerlijkst. G. J. weet, artikel 147 der grondwet geeft aan onzen geëerbiedigen koning het vermogen, om de besluiten der Staten (Gedeputeerde) te schorsen, die met de algemeene wetten of het algemeen belang strijdig mogten zijn. Nu was het mijn plan met dat wets-ontwerpje, om den koning niet alleen te laten beslissen in zaken van appel, maar ook in kwestien ten principale. Wat nu mij betreft, zoo ben IK ditmaal wezenlijk overtuigd, dat IK het almachtig goed met de belasting-schuldigen, de grondwet en den koning voorhad. IK wilde aan alle gezanik over en weer door en van wege die gedupeerde heeren staten voor goed een einde maken, door aan den koning het recht tot beslissing in belasting-kwestien op te dragen; maar, wij weten het maar al te goed, aangehouden diensten en ontwerpen zijn 't altyd aangeenaam en de beste bedoelingen worden maar al te vaak miskend. Zoo ging het ook hier. Na kwam daarbij nog, dat de heer *schoonveld* den koning verwisselde of verwarde, — en geen wonder, — met uwen onderdanigsten dienaar, met IK. De spreker vroeg heel naef weg:

»En wat is die koninklijke schorsing?» En hij antwoordde daarop, verbeeld u: »Niels anders dan die des ministers.» Ziedaar, geboezemdste vriend, waarheen verkeerd begrepen constitutionnaliteit, onverschillen met den geest der grondwet en, ik had haast gezegd, kwaadwilligheid al leiden kunnen; daar verwacht mij nu die constitutioneel en waarlijk koningsgezinde heer *schoonveld* van M. J., simplen minister van financiën, met het geëerbiedigd hoofd van den staat! IK, om zich te bebben, — vergeef mij de nitdrukking. Die verwisseling van mijn persoer met den koning, die metamorphose, zou ovidius gezegd hebben, hinderde mij dan ook zoo geweldig, dat ik toen de redenaar dat zeide, met een plegtstatig ontkenkend IKsch knikkebolken tegen die verwisseling protesteerde, die verwisseling kwam in het geheel niet in aanmerking te pas en verwissel veel liever slechts mijn rijen tegen nieuwe dubbeltjes dan een koning tegen een kroon. Niet, dat IK geene eigenlijken bezwaren heb, om den koning te zijn, G. J. weet, IK timmer nog al hoog, — maar IK vind het vooreerst niet wel dadelijk, dat ik ooit koning worde en ten andere zou IK niet gaarne willen concurreren met mijnen geëerbiedigden meester. IK heb het nog niet eens tot groot kunnen brengen; maar, daarom niet getreurd; Rome en Keulen zijn niet op éénen dag gebouwd; alle goede dingen komen langzaam en zachtjes doet geen beduljes breken; G. J. weet, de heer *schoonveld* is nog al zwaar op de hand en heeft altijd een zoo van bezwaren. Zoo rond hij ook al bezwaar in artikel 6 der voordragt, waarbij de kwijtschelding euz. in zake van belasting aan den gouverneur wordt opgedragen. Hij wilde met alle geweld, dat die bevoegdheid aan de gedeputeerde staten werd opgedragen: »lezen», zeide hij, zijn de vertegenwoordigers der ingezetenen, gene (de gouverneurs) »de mannen van het uitvoerend bewind.» Onder ons gezin, had hij zoo groot ongelijk niet, maar IK heb van geene onwegen en daarom ook niet van gedeputeerde staten; die heeren hebben sooveel nodeloos op hun zang, dat het almachtig moeielijk is met hen in één scherp te komen; daarom had IK liever met de gouverneurs te doen, die zijn leger het geheel veel handvaardiger, »lezen» aan den heer van *van Hall* van de *burgers*; de man is toen eerst

griffier geweest van de Zeeuwische staten, toen den blaauwen maandag, minister van financiën, daarna gouverneur van Zuid-Holland; nu weer heeft hij zich laten vinden, om *interim* de portefeuille van binuenlandsche zaken, de malatenschap van den heer *schimmelpenninck*, den man der oppositie welcer, den man des behouds later; eene lamlotige malatenschap, te aanvaarden en wie weet, waar hij over drie jaren nu weer zit. Maar, waar was IK daar ook weer? Ah, ja, bij de handelbaarheid der gouverneurs. 't Zijn, over het geheel, charmante menschen; IK ben maar bang voor dien heer van *randwijk* een man, die gewoon is uit eigene oogen te zien en niet door de mijnen, — maar IK zal den groot-oopier van Gelderland eene kleine insinuatie geven, om hem op de hoogte der partij te brengen; want, *rub rosa*, heb IK het op dat Gelderland en dat liberale Arnhem maar niets. IK keer tot de Kamer terug.

Nadat de heer *schoonveld* nu er het zijne van gezegd had, wat liet woord aan den heer van *van Hall* isselet, ook al een lastig heer, als hij loskomt. Nadat hij de regering, mij, eerst een *sof-disant* pluimpje gegeven had over het aanbieden in het algemeen van de tegenwoordige wet, — (geloof stellig, dat hij mij nu in één tot *pluimpgraaf* wou promoveren,) vertelde hij, wat IK reeds lang wist, dat het hoofdpunt, door den vorigen tegenstander, den heer *schoonveld*, ontwikkeld, onveranderd was gebleven. Hij moest, zoo zeide de heer van *van Hall*, opmerken, of-schoon dit, toen de vorige spreker er van gewaagde, door een hoofdknikken des ministers ontkeend werd, dat, wanneer van den koning, van de koninklijke goedkeuring gesproken werd, men steeds het oog op den minister had. Ziedaar dus ook al den heer van *van Hall*, die mij tot koning wil maken! En dat een man, die destijds bij hoog en bij laag durfde verzekeren, dat hij niet met die acht *voorzitters* (sic!) naar de prerogatieven der kroon stond. *Enfin!* IK wil, wat men ook doen moge, IK wil nu geen koning zijn, want dan zou IK het op mijn dak krijgen, als de troonrede eens wat »wie bescheiden» mogt wezen. De heer van *van Hall* zeide verder: »Het is bewezen, dat, wanneer in een besluit het woord ons gebezigd wordt, er geene sprake is van den koning, maar van den minister.» — »Maar is de man dan niet wijs?» — »ult G. J. vragen. IK weet het niet, maar IK zeg u nog eens en IK zweer het u bij al mijn schattiksten, IK wil geen koning zijn, al smeekte het heele volk er me ook op de knieën om. Het denkbeeld is dan ook zoo revolutionair, dat, golden die woorden MIJ niet, IK zou denken, dat de heer van *van Hall* mij voor den gek hield, of dat IK niet wijs was. Maar nu, — luister vooral aandachtig, nu kwam de eerste den-derslag; de heer van *van Hall* ging, volgens den (altijd) gehaten *Arnhemmer*, aldus voort: »Reeds bij eene vroegerge gelegenheid heb IK gewaagd van hetgeen »men in termen van de regering noemt de belastingen »productief te maken. Ik zeide toen, dat het hoofd »van het departement van financiën», (dat was IK) »den last aan zijne ambtenaren heeft gegeven, zorg »te dagen, dat de belastingen meer productief zouden zijn. De minister,» (dat was IK) »beantwoordde »toen niet regstreeks mijne interpellatie, maar ont- »kende eene circulaire aan iederen ambtenaar »te hebben gezonden. Thans herhaalt IK, dat de een »geest bestaat, om de belastingen productief te ma- »ken, met uitzigt aan de ambtenaren, om in de »ministerieel gunst te deelen. Sedert eenigen tijd, »wordt er door de regering» (hier werd de heer van *van Hall* ironisch-satirisch) »bijzonder voor gewaakt, dat »aan de regien der kroon niet worde te kort ge- »daan. Daaraan,» ('t is erg) »moeten de betreuren- »waardige vervolgingen tegen de drukkers worden »toegeschreven. Daaraan heeft men de verklaring van »het openbaar ministerie te danken, dat de koning »NIET onschendbaar is. Welligt» (ironisch) »is »het ministerie» ('t ministerdom) »onschendbaar! Ik »moet hier openlijk verklaren, dat de theorie niet »houdenbaar is, dat de koning niet onschendbaar zijn »zou. Ik zal niet verstaan, dat dit bij eenige wet »zou bekrachtigd worden»

G. J. ziet, wie! dat de heer van *van Hall* zegt op zijn praatstoel, wat er te hoord ging, als ware hij de procureur-generaal bij den Hoogen Raad in vleeschelijken lijve. Beschuldigingen en hateligheden genoeg, he? Maar, IK ben ook niet voor een kleinje vervaard en, evenmin als de heer *Alstijx*, een potje om zonder handschoenen aan te pakken. De tirades des sprekers over die drukkers-vervolgingen en zijn geleuter over de onschendbaarheid des koning raakten mijn' konde kloeren niet; maar de aantijging, dat IK de ambtenaren zou hebben aangeschreeven om de belastingen meer productief te maken; G. J. met andere woorden, om de goede burgers eens naar te laten opdokken; die ging mij niet in de kleeren zitten en IK moest er ook welachtig op wezen op antwoorden. Maar wat? Daar was nu juist de knoop. De vraag was maar, of de heer van *van Hall* precies en nauwkeurig wist, hoe de vork aan den steel zat, of hij het laatste van den kous wist. Want hij het niet, dan liep hij er in; wist hij het wel, dan liep IK er id; om dus te weten, of hij het wist, heb ik hem onschuldigjes weg; wof hij mij ook in de tekening; — verbeeld u de *schiedboek* of den *schiedboek* kon opgeven dat de circulaire, waarvan hij gewaagde.

